

Затверджено
Рішення
28 сесії Кролевецької районної
ради сьомого скликання
від 21.12.2018

**Програма
розвитку туризму
в Кролевецькому районі
на період 2019-2021 років**

Кролевець 2018

Зміст

№ з/п	Розділи програми	Сторінка
1.	Паспорт Програми	3
2.	Проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма	4
3.	Мета Програми	6
4.	Шляхи і засоби розв'язання проблеми	7
5.	Основні пріоритети, напрямки і заходи Програми	7
6.	Обсяги та джерела фінансування, строки виконання Програми	8
7.	Очікувані результати Програми	8
8.	Координація та контроль за ходом виконання Програми	8

1. Паспорт
Програми розвитку туризму в Кролевецькому районі на
період 2019-2021 років
(далі - Програма)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Кролевецька районна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови Кролевецької районної державної адміністрації від _____ № _____ «Про схвалення проекту Програми розвитку туризму в Кролевецькому районі на 2019-2021 роки»
3.	Розробник Програми	Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації
4.	Відповідальний виконавець Програми	Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації
5.	Учасники Програми	Структурні підрозділи Кролевецької районної державної адміністрації, сільські ради, підприємства, установи та організації, суб'єкти туристичної галузі
6.	Термін реалізації Програми	2019-2021 роки
7.	Перелік місцевих бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми	Районний бюджет, бюджети сільських рад
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	54,00 тис. гривень
8.1.	Кошти районного бюджету	9,00 тис. гривень
8.2.	Кошти сільських бюджетів	15,0 тис. гривень
8.3.	Кошти інших джерел Власні кошти підприємств, установ і організацій, грантові кошти, залучені кошти з інших джерел	30,0 тис. гривень

2. Проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма

Розвиток туризму в Україні як рентабельної галузі економіки, важливого засобу культурного і духовного розвитку громадян набуває дедалі все більшого значення. Туристична галузь є важливим чинником стабільного й динамічного збільшення надходжень до бюджету, її розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості населення, збереженню та розвитку історико-культурного потенціалу.

Кролевецький район – прикордонна територія зі своєю історією, подіями та видатними особистостями, яка має всі можливості для розвитку туристичної галузі. Важливою складовою туристичного потенціалу Кролевеччини (з урахуванням території ОТГ) є історико-культурна спадщина, яка нараховує 82 пам'ятки історії, 31 пам'ятку археології, 14 пам'яток архітектури, 4 пам'ятки монументального мистецтва та 3 парки садово-паркового мистецтва.

Серед архітектурних пам'ятників, що збереглися в місті, будівлі колишньої гімназії, міської управи, поліції, садибний будинок Рудзинських початку XIX ст., садибний будинок Огієвських, де перебував видатний поет Т.Г. Шевченко, Спасо-Преображенська церква з відбудованою дзвіницею та інші будинки XIX-поч.XX ст.

В історичному минулому Кролевець знаходився на перехресті двох торгових шляхів, що вели з Москви до Києва – це сприяло швидкому розвитку міста. Всесвітню славу Кролевцю приніс Хрестовоздвиженський ярмарок. Був він одним із найбільших у Малоросії. Ярмарок був відроджений у 1999 році, проведення якого на сьогодні має велике значення для розвитку нашого міста.

Цікавими туристичними об'єктами є: «Покровський комплекс» (с. Алтинівка), «Петропавлівська церква» (с. Литвиновичі), «Успенська церква» (с. Тулиголове).

Туристична сфера району має реальні перспективи розвитку також завдяки унікальним природним об'єктам. На території Кролевецької станції юних натуралістів росте унікальна яблуня, що входить до складу природо-заповідного фонду України. Ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення – лауреат акції «7 природних чудес України». Незвичайна яблуня-колонія здавна привертає увагу відвідувачів своєю дивною формою, довголіттям, щорічним плодоношенням, а, особливо, здатністю до самостійного укорінення гілками.

Нині яблуня утворює цілий сад, що налічує шість основних і кілька десятків дрібних укорінених стовбурів і займає площу 0,06 га. А цікаві ці дерева тим, що їх гілки, на відміну від звичайних яблунь, у процесі росту поступово нахилиються до землі і, торкнувшись ґрунту, з часом укорінюються.

Наш край відомий ще так званими «Дубом-орлом» та «Сосоною».

Дуб-орел – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення, з унікальними параметрами по висоті та ширині крони 26х21 м. обхват по висоті грудей 555 см., що становить діаметр 177 см., висота – близько 30 м. Орієнтовний вік – 450-500 років. Розташована пам'ятка у лісовому масиві неподалік с. Боцманів Реутинської сільської ради.

Сосна – пам'ятка природи місцевого значення. Розташована у лісовому масиві неподалік с. Хрещатик Білогривської сільської ради.

Поблизу Кролевця, на трасі Київ-Москва є незвичайний куточок – Дубовицька криниця. Не один десяток літ бережуть люди у пам'яті її історію. Нині криниця та її прилегла територія впорядковані і до цього куточка завертає кожен, хто хоче втамувати спрагу цілющою водою і відпочити душею. Біля криниці встановлено капличку на честь ікони Дубовицької Божої Матері. Щороку в 10-ту п'ятницю після Великодня відбувається святкування на честь ікони, яке відвідує велика кількість мирян. Дубовицька криниця – гідрологічна пам'ятка місцевого значення.

Неповторною у своїй красі є і криниця біля с. Пиротчино. Прямо з білої крейди виходить чиста, холодна вода.

У районі є певні умови для сільського (зеленого) туризму, залучити до розвитку якого можна мешканців населених пунктів району, де знаходяться чудові природні місця. На території району проходить шлях двох великих річок України – Десни та Сейму. Перспективи для прийому туристів мають ті села, де є озера, річки та ліси. Їх із задоволенням відвідують рибалки, грибники і відпочиваючі.

У глибинці наших хліборобських сіл народилися і прославили Україну видатні діячі державотворення, науки і культури. Серед них Василь Миколайович Буйвол – доктор фізико-математичних наук, професор з с. Божок, Євдоким Мінюра – український художник з с. Реутинці, Петро Йосипович Горецький – український мовознавець, лексикограф (с. Мутин), Анатолій Петрович Дорогой з с. Алтинівка – кардіолог, доктор медичних наук, Федір Овксентійович Моргун – перший відповідальний секретар Черкаської обласної організації Спілки письменників, перший лауреат премії імені Василя Симоненка, поет і перекладач, уродженець с. Ярославець, Пилип Рудь - український поет (с. Бистрик), Михайло Васильович Шевченко – поет, заслужений діяч мистецтв України, лауреат премій ім. Петра Артеменка, ім. Павла Усенка, ім. Володимира Сосюри, ім. Івана Нечуя-Левицького, ім. Миколи Островського, Міжнародної премії ім. Григорія Сковороди (с.Обтове), Василь Григорович Кремень – видатний український вчений у галузі соціальної філософії, філософії освіти, педагогіки, політології, доктор філософських наук, професор, академік Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, уродженець с. Любитове та багато інших.

Візитною карткою Сумщини є кролевецький тканий рушник – унікальний за своїм виглядом та історією шедевр декоративно-ужиткового мистецтва. Кролевецькі ткані рушники, занесені в 2013 році до Національного списку елементів нематеріальної культурної спадщини України, є мистецьким виробом традиційного народного промислу українців, невід'ємною частиною нематеріальної культурної спадщини сучасної Кролевеччини – прадавньої території північного Полісся. Серед українських тканих рушників кролевецькі виділяються своєю незвичайною колористикою, власною ритмікою узорів,

багатством орнаментів, самобутністю форм, поєднанням червоно-білих кольорів, чим стали знаменитими на увесь світ.

З історією та сучасністю кролевецького переборного ткацтва сьогодні знайомить відвідувачів комунальний заклад Кролевецької районної ради «Музей кролевецького ткацтва».

На Кролевеччині відбуваються культурно-мистецькі заходи, які є цікавими для відвідування поціновувачами народного мистецтва.

Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники» має на меті збереження національної культурно-мистецької спадщини нашого народу та розвиток декоративно-прикладного мистецтва. Протягом фестивальных днів відбуваються виставки майстрів декоративно-прикладного мистецтва України та країн Європи, презентації художніх творів, гала-концерти за участю провідних артистів України та інші культурно-мистецькі заходи. Задіяно кілька сценічних майданчиків. Значна частина заходів відбувається на території Музею кролевецького ткацтва.

Фольклорне свято «Купальські передзвони на хвилях Есмані» відбувається на лузі в живописному місці, де з річки Есмань б'ють Пиротчинські джерела з цілющою водою, протягом липневого дня відбувається свято для любителів фольклору, народної музики та пісні. На сценічному майданчику триває багатогодинна концертна програм, а всі бажаючі мають можливість долучитися до купальських обрядів – пускання вінків, хороводи навколо вогнища. Працюють торгові ряди, дитячі атракціони. Можна пригоститися стравами української народної кухні, придбати сувеніри.

Проте, маючи вигідне географічне розташування (автошляхи державного значення, залізничну станцію), немалі природно-туристичні ресурси, володіючи досить цікавою історико-культурною спадщиною, Кролевеччина не стала повноцінним учасником на регіональній туристичній арені. Найбільш стримуючим фактором, що негативно впливає на збільшення потоку туристів у районі, є недостатній розвиток туристичної інфраструктури, включно з питаннями ремонту автошляхів та наявності закладів розміщення туристів, облаштування місць короткочасного відпочинку туристів, недостатність рекламної інформації. Так, у районі лише 1 заклад розміщення – заклад ресторанно-готельного господарства «Моя сім'я» біля автодороги «Кіпті-Глухів-Бачівськ», а також декілька закладів харчування – кафе вздовж автодоріг.

На жаль, біля туристичних місць району нема торговельних точок, де відвідувачі могли б придбати сувенірну продукцію. Як показує досвід, це є дуже важливим для відвідувачів туристичних об'єктів. Кілька місць, де можна придбати сувеніри, розташовані у віддаленості від туристичних об'єктів (магазин «Перлина» ФОП Оникієнко Н.А., КП «Кролевецькі рушники»).

До проблем, що підлягають вирішенню для забезпечення розвитку туризму в районі, належать:

відсутність належної інфраструктури для туристичних відвідувань значної частини природних територій та об'єктів історико-культурної спадщини;

низький рівень конкурентоспроможності туристичного продукту;
недостатній рівень розвитку спеціалізованої інфраструктури туризму.

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів щодо формування конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту, формування позитивного іміджу Кролевещини, розбудови туристичної інфраструктури.

3. Мета Програми

Програма розроблена відповідно до чинного законодавства України і враховує основні вимоги закону України «Про туризм», Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року № 168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року».

Метою Програми є розвиток туристичної галузі району, оптимізація використання туристичних ресурсів, створення конкурентоспроможного туристичного продукту на регіональному туристичному ринку, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців району та його гостей, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, забезпечення умов для повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності, ефективного використання природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалу.

4. Шляхи і засоби розв'язання проблеми

Для розв'язання існуючих проблем необхідно:

- 1) забезпечити приведення у належний стан туристичних об'єктів, а також автомобільних доріг на основних туристичних маршрутах, реставрації та відбудови пам'яток історії та культури;
- 2) сприяти створенню умов для залучення інвестиційних коштів у розвиток туристичної галузі району;
- 3) упровадження нових туристичних маршрутів і тематичних екскурсійних програм;
- 4) організувати туристично-оздоровчу та екскурсійну роботу серед населення;
- 5) сприяти формуванню позитивного туристичного іміджу району, розвитку міжрегіонального співробітництва у сфері туризму;
- 6) заохочувати населення до створення сільських зелених садиб, що приймають туристів;
- 7) розробити та впровадити комплекс заходів щодо безпеки туристів під час виникнення надзвичайних ситуацій, небезпечних для життя, та при проведенні масових заходів;
- 8) виготовляти якісну рекламну продукцію;
- 9) сприяти формуванню взаємодії державних органів управління, суб'єктів малого та середнього підприємництва для забезпечення розвитку туризму.

5. Основні пріоритети, напрямки і заходи Програми

Основними напрямками діяльності (пріоритетними завданнями) Програми є:

- 1) безпека туристів;
- 2) розвиток туристичної інфраструктури;
- 3) розвиток людських ресурсів;
- 4) маркетингова політика розвитку туризму;
- 5) створення туристично-привабливого іміджу району.

Напрями діяльності та заходи Програми наведено в додатку до Програми.

6. Обсяги та джерела фінансування, строки виконання Програми

Фінансування заходів буде проводитись за рахунок коштів бюджетів усіх рівнів, шляхом використання позабюджетних джерел та власних коштів підприємств, організацій та підприємців району.

Головним розпорядником коштів районного бюджету, передбачених на виконання Програми, визначається відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації.

Термін дії Програми 2019-2021 роки.

7. Очікувані результати Програми

Реалізація напрямів та виконання заходів, визначених Програмою, надасть можливість до 2021 року забезпечити:

- 1) зростання кількості внутрішніх та в'їзних туристів;
- 2) збільшення обсягу туристичних послуг;
- 3) посилення рівня безпеки туристів;
- 4) підвищення рівня привабливості та пристосованості до потреб туризму об'єктів історико-культурної спадщини;
- 5) активізацію туристичної діяльності, взаємозв'язок інфраструктури туризму з іншими сферами соціально-економічного та культурного розвитку району;
- 6) залучення до розвитку туризму приватного сектору в сільській місцевості та забезпечення розвитку сільського зеленого туризму;
- 7) розвиток народних ремесел, культурної спадщини, розширення виробництва сувенірної продукції, що в свою чергу дасть можливість отримати прибуток місцевим жителям та додаткові фінансові ресурси в місцевий бюджет;
- 8) зростання авторитету Кролевецького туристичного регіону;
- 9) створення умов для впровадження ефективної інформаційної політики з підтримки регіонального туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному туристичних ринках.

8. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за виконанням Програми покладається на відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації.

Виконавці Програми забезпечують реалізацію заходів Програми, подають відповідну інформацію відділу культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації до 5 січня впродовж 2020-2022 років.

Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації здійснює контроль за станом впровадження і реалізації заходів цієї Програми та до 10 січня впродовж 2020-2022 років подає узагальнену інформацію про стан виконання Програми голові Кролевецької районної державної адміністрації, звітує про хід виконання Програми перед Кролевецькою районною радою.

Додаток 2 до Програми

Заходи Програми розвитку туризму у Кролевецькому районі на період 2019-2021 років

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Назва заходу	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. гривень				Очікуваний результат
						Всього	2019	2020	2021	
1.	Безпека туристів	1.Подання пропозицій відповідним організаціям щодо проведення ремонтних робіт на автодорогах у районі	2019-2021	Відділ містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Кролевецької районної державної адміністрації	У межах фінансування	-	-	-	-	Створення безпечних умов знаходження на туристичних маршрутах
		2. Організація та проведення семінарів і нарад для представників бізнесу, що надають послуги у сфері туризму, про дотримання обов'язкових умов безпеки	2019-2021	Відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації	Не потребує фінансування	-	-	-	-	Створення безпечних умов перебування на/у туристичних об'єктах
Усього за напрямком 1 Програми						-	-	-	-	
2.	Розвиток туристичної інфраструктури	1. Створення та підтримка актуальної інформаційної бази про туристичні та рекреаційні ресурси району на базі web-ресурсу	2019	Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Не потребує фінансування	-	-	-	-	Створення актуального реєстру туристичних ресурсів, його постійне оновлення

		2. Надання пропозицій відповідним організаціям щодо визначення напрямків до туристичних об'єктів на автомобільних дорогах та визначення місць для встановлення покажчиків напрямку, відповідних знаків сервісу туристичної сфери, санітарних зон, зупинок туристичних автобусів.	2019-2021	Відділ містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Кролевецької районної державної адміністрації	У межах фінансування	-	-	-	-	Забезпечення інформаційними знаками напрямків до туристичних об'єктів, формування умов для комфортного переміщення по дорогам до туристичних об'єктів та оптимізація витрат часу подорожей туристів
		3. Надання пропозицій відповідним організаціям щодо включення об'єктів району до переліку місць, де можуть відбуватися спортивні змагання, збори тощо	2019-2021	Сектор молоді і спорту Кролевецької районної державної адміністрації	Не потребує фінансування	-	-	-	-	
		4. Облаштування місць для відпочинку з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог	2019-2021	Органи місцевого самоврядування	Сільські бюджети	15,0	5,0	5,0	5,0	Поліпшення умов для відпочинку
		5. Проведення інформаційної кампанії серед суб'єктів туристичної діяльності стосовно облаштування	2019-2021	Відділ архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства Кролевецької районної державної адміністрації	Не потребує фінансування	-	-	-	-	Сприяння облаштуванню об'єктів туристичної інфраструктури відповідно до

	об'єктів туристичної інфраструктури відповідно до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення								потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення
	6. Розроблення інноваційних та інвестиційних проектів у туристичній галузі. Надання методичної та практичної допомоги підприємцям, зацікавленим особам у провадженні підприємницької діяльності у туристичній сфері у написанні інноваційних проектів, грантів.	2019-2021	Відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації	У межах фінансування	-	-	-	-	Залучення інвестиційних коштів на розвиток туристичної інфраструктури
	7. Сприяння облаштуванню місць відвідування туристами торговельних точок з сувенірною продукцією.	2019-2021	Відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації	Небюджетні кошти	15,0	5,0	5,0	5,0	Задоволення попиту туристів на сувенірну продукцію, створення нових робочих місць
Усього за напрямком 2 Програми					30,0	10,0	10,0	10,0	

3.	Розвиток людських ресурсів	1. Участь у навчальних семінарах, тренінгах з метою підготовки фахівців з різних видів туризму	2019-2021	Відділ культури і туризму, відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування	Не потребує фінансування	-	-	-	-	Створення сільських садиб та нових робочих місць
Усього за напрямком 3 Програми						-	-	-	-	
4.	Маркетингова політика розвитку туризму	1. Проведення фотоконкурсу серед молоді з метою популяризації туристичних об'єктів району	2019-2021	Відділ культури і туризму, сектор молоді і спорту Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Формування візуальної бази для презентації туристичного потенціалу
		2. Участь у форумі «Сумщина туристична»	2019-2021	Відділ культури і туризму, відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Вивчення досвіду розвитку туристичної інфраструктури
		3. Проведення заходів, присвячених відзначенню Всесвітнього дня туризму та Дня туризму в Україні	2019-2021	Відділ культури і туризму, сектор молоді і спорту, відділ освіти, відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Популяризація різних видів туризму
		4. Проведення ознайомлювальних турів для представників туристичних фірм, засобів масової інформації з України і	2019-2021	Відділ економічного розвитку та торгівлі Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Формування стійкої суспільної думки про Кролевецьчину як туристично привабливу

		з-за кордону, інших рекламних та інформаційних акцій в межах району з підтримки внутрішнього та в'їзного туризму							територію	
		5. Представлення району на туристичних виставках в Україні та за кордоном, в тому числі представлення інвестиційних пропозицій на цих та інших заходах	2019-2021	Відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Формування стійкої суспільної думки про Кролевецьчину як туристично привабливу територію
		6. Створення та поширення рекламно-інформаційної продукції про туристичні об'єкти (дисків, листівок, брошур, календарів, стендів, сувенірної продукції тощо), придбання сувенірної продукції для гостей району	2019-2021	Відділ культури і туризму, відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ освіти, сектор молоді і спорту Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	6,0	2,0	2,0	2,0	Активна реклама туристичних об'єктів з використанням друкованої продукції, пам'ятних сувенірів, відеороликів та інших рекламно-інформаційних матеріалів

		7. Розроблення та виготовлення, придбання та поширення інформаційних буклетів під тематичні події заходи	2019-2021	Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	3,0	1,0	1,0	1,0	Активна реклама заходів подієвого туризму
Усього за напрямком 4 Програми						9,0	3,0	3,0	3,0	
5.	Створення туристично-привабливого іміджу району	1. Розвиток екологічного, створення та облаштування екологічних стежок на території району	2019-2021	Сектор молоді і спорту, відділ агропромислового розвитку Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Підтримка розвитку екологічного туризму, популяризація природного потенціалу району
		2. Проведення кампанії з популяризації здорового способу життя та активного відпочинку (активного туризму).	2019-2021	Сектор молоді і спорту, відділ освіти, відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Підтримка розвитку активного туризму, як пріоритетного напрямку; залучення населення до здорового способу життя
		4. Проведення туристично-краєзнавчих, патріотично-виховних заходів з учнівською та студентською молоддю	2019-2021	Сектор молоді і спорту, відділ освіти, відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Підтримка розвитку краєзнавства, як засобу розвитку туризму в районі

	5. Організація і проведення культурно – мистецьких заходів, у т.ч. фестивалів, конференцій, круглих столів, змагань, акцій тощо з метою розвитку внутрішнього туризму	2019-2021	Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Забезпечення залучення туристів до участі в культурно-мистецьких заходах як засіб популяризації туристичного ресурсу Кролевеччини
	6. Сприяння відвідуваності осередків народних ремесел	2019-2021	Відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування	Небюджетні кошти	15,0	5,0	5,0	5,0	Розвиток осередків народних промислів, як один із засобів популяризації туристичного ресурсу Кролевеччини
	7. Сприяння збереженню і облаштуванню пам'яток архітектури, історії, культури	2019-2021	Органи місцевого самоврядування, відділ культури і туризму Кролевецької районної державної адміністрації	Районний бюджет	-	-	-	-	Збереження пам'яток архітектури, історії, культури та сприяння їх відвідуваності туристами
Усього за напрямком 5 Програми					15,0	5,0	5,0	5,0	
Усього за Програмою, в тому числі:					54,0	18,0	18,0	18,0	
районний бюджет					9,0	3,0	3,0	3,0	
сільські бюджети					15,0	5,0	5,0	5,0	
не бюджетні кошти					30,0	10,0	10,0	10,0	

